

Тая арнаутска група е била продължена на сѣверъ и е обхващала цѣлата Голакъ Планина между Прицина, Враня и Лѣшковецъ. Имало е арнаути и по на сѣверъ въ Ястребацъ Планина. Само низинитѣ около Българска Морава били запазени съ българско население.¹⁾ Слѣдъ руско-турската война тия мѣста се отстъпиха на Сърбия и арнаутското население се изсели изъ тѣхъ.

Всички мѣстни свѣдѣния сочатъ, че арнаутско население е завзело тия мѣста слѣдъ австро-турскитѣ войни въ края на XVII. в. Голѣмиятъ арнаутски напливъ отъ срѣдна и сѣверна Албания, който обхваналъ Метохия и Косово Поле слѣдъ сѣдоносното сръбско изселанье, достигналъ до Църногория много рано.²⁾ Нѣмскиятъ пктувачъ Ханъ се научилъ отъ самитѣ тамбашни арнаути, че сж прѣселени слѣдъ австрийскитѣ войни;³⁾ при все това той прѣдполага, че по планинскитѣ височини може би ще е имало старо арнаутско население, изтикано изъ долинитѣ още при славѣнскитѣ нахлувания⁴⁾. Инакъ учениятъ нѣмецъ немогълъ да си обясни, защо силнитѣ арнаути живѣятъ по безплодни планински височини, а слабитѣ сърби въ Косово Поле и българи въ долината на Морава и на Пчиня завзематъ плодороднитѣ мѣста. Сега ние лесно можемъ да си изяснимъ това нѣщо. Арнаутитѣ не сж могли да захванатъ низинитѣ по двѣ сжществени причини. Едната е, че земята въ тия низини принадлежи на силни бегове и селата сж чифлици. Беговетѣ сж пазили, па и до сега пазятъ енергически християнското славѣнско население сръщу арнаутскитѣ нахлувания. Втората причина е, че самитѣ арнаути сж избѣгвали да слизатъ отъ планинитѣ за да не подпаднатъ подъ турската власть и изгубятъ своята независимостъ и свобода за грабежъ. Само голѣма нужда кара арнаутина да напусне планината, когато неможе да граби.

Споредъ народни спомени още прѣзъ XVII. в. арнаутски пришелци нападнали Църна Гора, разрушили българскитѣ села и прогонили населението отъ височинитѣ. Християнското население завзело политѣ на планината.⁵⁾ Много прѣселенци по онова врѣме на дошли отъ Сиреница, Призрѣнско, отъ Качаникъ и други мѣста около Шаръ Планина.⁶⁾ Арнаутитѣ населили изпърво най-високитѣ

¹⁾ Hahn, Reise von Belgrad nach Salonik, Wien, 1868. стр. 45, 65.

²⁾ Материали, 551, 555.

³⁾ Hahn, Reise von B. nach S. 70.

⁴⁾ Все тамъ, 71.

⁵⁾ Материали, 536.

⁶⁾ Все тамъ, 534, 539—540.